

Név:	Jakab Sándor
Született:	1916. június 16
Születési hely:	Monospetri
Állampolgárság:	Román
Nemzetiség:	Magyar
Vallás:	Református
Családi állapot:	Nős
Gyermek:	4
Foglalkozás:	Földműves
Ítélet:	18 év

*...Ennyi volt a nagy „hadzsákmány”.
Elvették a bibliámat. Az édesanyáméra
is szemet vetettek, de ő kikapta a kezük-
ből: – Ez az enyém – szólt harciasan –,
ezt már nem engedem!...*

Egy Szatmár melletti kis faluban, Monospetriben nőttem fel. Itt éltünk mint földműves család, feleségemmel, három fiammal és öreg édesanyámmal együtt; meleg, békés családi fészekben.

A kis létszámú, helyi református egyházhoz tartozom. Letartóztatásom előtt gondnoki (kurátor) és presbiteri szolgálatot végeztem. 1958-ban bekényszerítettek engem is a kollektív gazdaság kollektív nyomorúságába.

Egy reggel (1958-ban) két kisfiam Józsi és Janika lihegve szaladtak hozzám, s alig hallhatóan súgják a fülemben: – Édesapám, a kapuban megállt egy autó és katonák szálltak ki belőle, mintha idejőnének... – Pár pillanat múlva már előttem álltak a (kommunista) párt titkárával együtt. Megmutatták a letartóztatási parancsot s kicsi lakásunk minden zugát felkutatták. Négyhónapos kisfiammal az ölemben figyeltem nagy rendszermentő buzgalmukat. Összeszedtek néhány evangéliumi füzetet, feleségem kézzel írott énekfüzetét. Ennyi volt a nagy „hadzsákmány”. Elvették a bibliámat. Az édesanyáméra is szemet vetettek, de ő kikapta a kezükből: – Ez az enyém – szólt harciasan –, ezt már nem engedem!

A család erős lélekkel viselte el letartóztatásomat.

Senki nem sírt láthatóan. A könnyek befelé hullottak... Kapunk előtt a rabszállító kocsit várt. Előbb a hírhedt securitate Margitta kisvárosi központjába vittek. Már itt elkezdődött kínzatásom. A fallal szembe ültettek. Órákon át nézhettem a falat. Éreztem, az épület nyugtalansággal és revolveres rohángálókkal van tele. A letartóztatók nyugtalanabban, mint a letartóztatottak.

Azután az egyik fegyveres az udvarba vezetett. Egy újabb rabszállítóba „tessékeltek”. Nagy meglepetésemre

Kis Sándor vedresábrányi atyámfiát ismertem fel, akivel örököstársai voltunk ugyanannak a hitnek és szenvedésnek. Nem jó az embernek egyedül lenni még a dubában * sem... Ismeretlen hely felé döcögött velünk a minduntalan elromló halálszekér. Ha a kocsi ponyvájának nekidőltem, az ör kemény ökölcsapása jelezte: nem nyaralni visznek bennünket.

A kihallgatás Nagyváradon történt. Megérkezésünk után azonnal a sötét szemüveggel ismerkedtem meg. Soha nem tudtam, hol vagyok. Az ör jót buktatott rajtam, a falnak esetem s alaposan megütöttem a fejemet. Tetőtől talpig megmotoztak s belöktek egy cementágyas cellába. Egy „kolléga” fogadott s kioktatott a házirendre: feküdni csak hanyatt, az állandóan égő villanykörte irányában.

Kihallgatóm az „összeesküvés” felől faggatott. Csak azt felelhettem: a mi szervezkedésünk bibliaolvasásból, imádkozásból, a betegek látogatásából állott. A magyarországi Bethánia szövetséget említette, amely az államrend megdöntésére tör. Ennek lennék én is tagja. Ilyen értelmű jegyzőkönyvet vett fel. Amikor megtagadtam a hemzsegő hazugságok aláírását, a becsengetett, képzett pofozó-emberük igyekezett megpuhítani.

Cellatársam a kinti politikai helyzetről várt tőlem információt, én azonban Isten szeretetéről tájékoztattam...

A bírósági tárgyalás alkalmával végre találkozhattam egy civillel a katonai bíróság folyosóján. A védőügyvédem volt. Ő is a Bethániáról faggatott. Az állig felfegyverzett biztonsági örök gyűrűjében, letartóztatásunk óta először láthattuk meg egymást lelki testvéreimmel, bár egymásra nézni sem volt szabad. Drága testvéreim látása mérhetetlen örömmel töltött el.

Bírám egyetlen kérdést tették fel: mivel segítettem a szegényeket? Ők, a szegények alatt az „összeesküvőket” értették s egy kissé humoros volt, amikor én egy-két lejt, lisztet, kenyeret, krumplit emlegettem. – Védőm derekasan

* duba – rom. ablaktalan, fekete rabszállító kocsi

próbált védeni. A bíró hadarta a fejünkre olvasott paragrafusokat. Az ítélet jó előre elkészült. Nekem csekély 18 évet szántak. Ami a 18 évnél is súlyosabb volt: feleségem tekintetével csak egyszer találkoztam, még közelébe se engedtek... Nem is értesítették a tárgyalás időpontjáról.

A büntetés letöltése végett először Nagyváradra kerültem, ahonnan csaknem egy év után Szamosújvárra vittek. Ez Romániának egyik központi börtöne. Itt 7 hónapon át egy ágyban aludtunk Lőrincz János tbc-kavernás református lelkésszel. Őt ugyancsak hitéért ítélték el.

A Duna-deltában munkásokra volt szükség. A még dolgozni bírókat odavitték rabszállító vagonokban, dubákban. Grinden, Peripraván dolgoztunk, a Gironde rabhajó volt a szállásunk. Mezőgazdasági munkák vártak ránk. A szenvedésen kívül a találkozások örömeiben is volt részünk. Ami a cellában lehetetlen volt: itt megvalósult. Ilyen nevekre emlékszem: Karczagi Sándor, Széplaki Kálmán, Fülöp Dénes, Nagy Endre, Sánta Pál, Gellért Imre, Erdő János, Dobri János. Sisto fán építettük a Duna gátját.

Sok megaláztatást kellett elszenvednünk. Vigasztalt bennünket az, hogy megváltó Urunk szenvedéseire képest a mi szenvedéseink „pillanatnyiak” és „könnyűek” voltak, ahogy Pál apostol írja (2Kor 4,17). Azok, akik hitben hordozták a szenvedést nem roppantak úgy össze, mint azok, akiknek nem volt reménységük.

A börtön sok áldást is jelentett számomra. Kimunkálta bennünk az egymásra találás szükségességét. Más vallásúakkal is közösségben éltünk, és a románokkal is. Örömmel hallgattam mindenkinek a bizonyágtételét, és mások is az enyémet. Kapálás, sáncolás, úton hazafelé – mind alkalom volt a beszélgetésre, az Igére való emlékezésre. A Jehova tanúi és az unitáriusok tanításait nem tudtam elfogadni.

Ha munka közben halkán énekeltem, némelyek az őreink közül is odafigyeltek. Mások, mint Süveg Árpád Kis-majtényből, Szodorai Gábor Olasziból, hozzám szegődtek s megkerdezték: honnan veszem az erőt az öröme és hálaadásra...?

Megvallom sokat kellett harcolnom gyengeségemmel az éhezés, a megaláztatás, az otthon hiánya súlyos teherként nehezedett olykor rám. Rájöttem: magamnak kell először „prédikálni”. Sokszor elismételtem magamban: „Nagy nyereség az Istenfélelem, megelégedéssel.” (1Tim 6,6) Az Ige győzelemre vitt.

Szellemi életem, kapcsolatam az Úrral nem sorvadt el. Még inkább megerősödtem hitemben, és meggyőződtem afelől, hogy a teljesen odaszentelt életre és a Szentlélek vezetésére van szükségem főképpen.

Íme az ember! A kommunista rendszer teljesen önkényes értelmezése szerint politikai vétkesnek bizonyult valaki, ha ki merte nyitni a száját panaszra, ha vallásosabb volt mint más, ha nyíltan is meg merte vallani a hitét, ha bármiben is ellentétbe került a mindenható párttitkárral. Sokan a kommunista pártbeliek közül is börtönbe kerültek, ha az irányvonaltól némileg is elhajoltak. Nem volt kegyelem. Azok, akár párton belüliek akár párton kívüliek, akiknek nem volt) Krisztusban hitük jobban szenvedtek, mint mi. Kétségbeestek és összeomlottak.

Külön fogolyfajzat a besúgók csoportja. Nem egy lelkipásztor is eladta magát. Közutálat vette őket körül, hiszen társaik szenvedése árán jutottak némi előnyhöz: jobb ruha, több élelem. Sokat véresre is vertek fogolytársaik. Ahogy közeledett a szabadulás, halkabbak lettek és sírva könyörögtek bocsánatért.

Románok – magyarok. Ha a román lelkészek nem vitték volna be még a börtönbe is a sovinizmust, még közelebb kerültek volna egymáshoz e két nép fiai. Az evangéliumi életű foglyok között nem volt kérdés a nemzeti-felekezeti hovatartozás. A Krisztushoz tartozásban minden különbség eltölpül.

Őreink különös társaságot alkottak: az emberségesekét és a kegyetlenekét egyaránt. Ez utóbbira, módszeresen képezték őket. Akiken nem fogott, azok hazulról, a rokonságból hoztak valami kis emberséget magukkal. Viselkedésü-

ket nagyban befolyásolta a kommunizmus világpolitikai helyzete.

1964. július havában bejelentették szabadulásunkat. Sokan a földet csókolták. Főleg akik 20 éve ott voltak. Mindenkit még egyszer kihallgattak s igyekeztek kicsikarni olyan aláírást, amellyel besúgásra kötelezik el magukat. Naponta 40-50 fogoly szabadult. Július 21-én én is sorra kerültem. Buzgón könyörögtem, nehogy gyenge legyek megtagadni az aláírást s ezzel megterhelném lelkemet. Megfenyegettek, hogy ismét visszakerülök. Gondoljam meg mit beszélek. Feleletem ennyi volt: ezt eddig is meggondoltam. Ajánlatokra nem került sor. Kihallgatóm a gépíró felé fordult s a személyi lapomba beírta: „Megerősödött hitében.” – Isten meghallgatta kérésemet.

Július 24-én délután 2 óra tájban hazaérkeztem. Gyermekeim az udvaron játszottak. – Ki lakik itt? – kérdeztem. – Jakab Sándor – felelték egyszerre. – Megengednétek, hogy megpihenjek egy kissé? – Tessék bejönni, édesapám! – felelte a nagyobbik. A háziak előkerültek és a szénás csűrbe mentünk. – Tudjátok-e még azt az éneket, amit utoljára tanultunk? – Nem felejtették el. És felhangzott az ének:

*Rád bízom, Uram, magam,
Teveled szégyen nem ér,
csalódás nem éri azt,
aki Tebenned remél...*

A faluban tüstént elterjedt a hazatérésem híre. Sokan kívántak látni egy olyan embert, akinek a feleségét azzal vigasztalták: „18 éves ítélet, soha nem jön haza a férjed!” Édesanyámnak, az öreg 76 évesnek lett igaza: „Én hiszem, hogy hazajön és meglátom még a fiamat!...”

Utószó: Nekem senki ne tulajdonítson semmit. Isten önmagát dicsőítette meg bennünk. Most is igaznak bizonyult ígérete: sasszárnyakon hordoz s betakarva megvéd. Az Úr el-

fogadta az emberek tanácsát. Nem haltam meg, élek és hirdetem szabadítását. Elvették földünket, tehenünket, de minden veszteség eltörpül az áldások nyeresége mellett. Amit otthonlétünkben ígért, mind teljesítette távollétünkben.

Ígéretei ma is, és mindig igazak, ámenek.